

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
Str Avram Iancu (Kossuth-u.) 10.

Független politikai napilap
Megjelenik minden reggel

Szerkesztőségi órák: d. u. 6-tól
este 11-ig. TELEFON: 3-80

Lengyelország is megtagadta a fizetést Amerikának

Agyonverték a rablók egy kereskedőt és agyonlőtték feleségét

Lugojeanu ma utazik Gentbe, hogy Románia hitelezőivel tárgyaljon

A kormány nem fogadja el a pénzügyi gyámkodást

(Bukarest.) Lugojeanu kereskedelmi miniszter már megtette a szükséges előkészületeket és holnap utazik Gentbe. Stanescu, Tutuc professzor és Zauceanu, akit a kormány a külföldi hitelezőkkel folytatandó tárgyalások vitelével bízott meg, a jövő héten kedden utaznak Párisba. Ha a külföldi hitelezők a román ajánlatot elfogadják, akkor a költségvetés a jövő évben cca hárommilliárd lei kiadással lesz kisebb. A lapok értesülése szerint a bizottságnak határozott utasítása van, hogy a külföldi hitelezők részére egy megengedhető határon túli ellenőrzést, illetve az ország pénzügyi irányítá-

sába való beavatkozást ne fogadjanak el. A kormány azonban bizonyosra veszi, hogy a hitelezők nem fognak nehézségeket támasztani és nem provokálnak ki egy olyan helyzetet, amelyben esetleg a kormány kénytelen volna a fizetéseket önhatalmilag lefüggeszteni.

Roger Auboin francia pénzügyi szakértő, aki a kormány mandátumával utazott Párisba, hogy a hitelezőkkel tárgyaljon, látogatást tesz a gazdasági és pénzügyi élet vezetőinél és december 22-ig marad az országban, Auboin tárgyalásainak különös jelentőséget tulajdonítanak.

Bolgar komitácsibanda akart áttörni a határon

Tűzharc után visszavonultak a merénylők

(Bukarest.) Az elmúlt éjszaka a bolgár határon a 26-os számú katonai kórház mellett egy nyolc főből álló bolgár komitácsi banda át akart törni a határon. A határőrség harcba bocsátkozott a komitácsikkal, miközben egy lojálta Matei nevű katona súlyosan megsebesült. A granicsárok erősítést kértek és teherautó csakhamar egy szakasz harci erővel érkezett ki a támadás színhelyére. A tűzharc most már élesebb lett, majd a komitácsik véres fejjel vonultak vissz-

sa Bulgáriába. A kormány a bolgár külügyi hatóságnál megteszi a szükséges lépéseket a betörés miatt.

Időjárás

Keleten még hideg, nyugaton enyhe idő, sok helyen köddel, de számottevő csapadék nélkül.

Csak december 31-ig lehet beváltani a papír 100 lejest

Tegnapig volt határidő a papír 100 lejesek beváltására. Sokan vannak azonban, főleg a vidékiek közül, akiknek nem volt alkalmuk a papír százasokat tovább adni. Ezekre megnyugtatólag hat az a közlésünk, hogy a Banca Națională központjától a helyi fiókhoz tegnap reggel távirali rendelet érkezett, mely szerint

a papír 100 lejesek beváltását december 31-ig meghosszabbították.

Igy tehát nyugodtan foroghat még a papír százas ez év végéig. Csak legyen.

Letartóztattak egy bihar- megyei gazdát, mert szidta az államot

(Nagyvárad.) Körösszegi csendőrök tegnap délelőtt behozták a nagyváradi ügyészségre Szőke János körösszegi malomtulajdonos, aki sértő kitételekkel illette az államot. Szőke János az ügyészségen tett vallomása alkalmával azt hangoztatta, hogy erősen ittas állapotban volt. Amikor a csendőrségi jegyzőkönyvbe foglalt államellenes kitételeket használta. Kihallgatása után őrizetbe vették.

Letartóztatták Moszkvában a londoni szovjetkövetet?

Londonból jelentik. A Daily Express jól értesült helyről származó szenzációs hírt közöl. Azt írja, hogy Szokolov londoni szovjet követet, aki jelenleg Moszkvában tartózkodik letartóztatták szovjet vezetőség.

Ellenforradalmi és Sztalin elleni fizetéseket vádolják a szovjet diplomatát, akiről megállapították, hogy résztvett a Zinovjev-féle összeesküvésben is.

Az ujévi tombola akció 4-ik száma

Isten látja a lelket, nem szívügyem a mozi. El tudom könnyen képzelni nélküle az életet. Ez azonban korántsem jelenti azt, hogy mozi és ennek kapcsán a ma már a világ egyik legjelentősebb ipari tényezőjévé fejlődött filmipar ne kérne elsőrendű helyet a modern technikai, gazdasági és művészi világ zajló piacán. Annyi bizonyos, hogy a film és mozi rövid évtized alatt olyan hatalmas fejlődésről tett tanúságot, mely páratlanul áll ugy a technikai, mint a gazdasági történelemben. A hangos film bevezetése és általános térhódítása óta, — mely nyelvtérületekre korlátozta a film nemzetközi jellegét, — Európa kiragadta a vezetéket Amerika kezéből és ma már Németország, Franciaország és Anglia filmgyárjai egymással és egymás között versenyeznek a hegemoniáért. Sőt a minden új és gyakorlati lehetőséget meghódító Szovjetország is részt kér a nagy versenyből és hatalmas propagandát fejt ki filmipara fejlesztése érdekében. A kisebb államok is hovatovább arra törekcsenek, hogy saját nyelvtérületekben belül filmgyárakat létesítsenek. Egyszóval a filmipar szerte a világon győzött és elmondhatjuk, hogy a jelenlegi általános leépítési és racionalizálási rendszerek mellett egyedül a film az, melyben egészséges életképességekkel rendelkezik és mely a mai viszonyok között további befektetéseket és részt elbir. A nyugati államok ezt nagyon jól tudják és éppen ezért már nemzetgazdasági okokból is mindent elkövetnek, hogy a nemzeti filmipart és ennek szerves kiegészítőjeként a mozikat népszerűsítsék és amennyire csak lehet tehermentesítsék és támogassák.

Mindezeket pedig csak azért mondtuk el, hogy rámutassunk arra az újabb balkezes és érthetetlen intézkedésre, mellyel a pénzügyi kormány a romániai moziipart és közvetve a még gyermekcipőben járó belföldi filmipart agyoncsapni igyekszik. Olyan horribilis adó és rezsimelelt szándékszik a pénzügyminisztérium keresztülvinni a mozik terhére, melynek nyilvánvaló eredménye nem az elérni kívánt adójövedelem emelkedése, hanem a mozik bezárása és existenciájuk pusztulása lesz. Csodálatos rövidlátás kell ahhoz, hogy ilyen módon próbálkozzanak jövedelemtöbbletre szert tenni, holott nyilvánvaló, hogy a romániai mozik, — a bukarestiek kivéve — még a jelenlegi megterheléseket sem bírják. Ismétlem és hangsúlyozom, nem lelkesedem a moziért, mint ilyenért, sőt azt tartom, hogy a filmgyártás nem áll hivatása magaslatán, mert túlnyomórészt csak szórakoztatási célokat tölt be, — de pusztán gazdasági és fiskusi szemüvegen nézve is, — torz gondolat a mozikra újabb és elviselhetetlen terheket róni. A pénzügyi kormány meg lesz lepve, ha azt fogja tapasztalni, hogy ahelyett, hogy a remélt bevételhez jut, még azt is el fogja veszíteni, ami ma biztosítottnak látszik.

MOZI

Filmpalace műsora:

Szombat 3, 5, 7 és fél 10: NEBANTS. VIRAG. 3-kor olcsó helyárak.

Színház-mozgó

Szombat 3, 5, 7 órákor: PINTY ÉS PONTY az idegen légió gyöngyei és Charles álherceg. Kétórás kacagás.

Budapesti tábornok-házaspár drámája a nyomor miatt

Agyonlőtte feleségét és önmagát

(Budapest) Megrendítő dráma játszódott le tegnap az Angyalföld Röppentyű-utca 25. számú házában Keszler Mór ny. tábornok pisztolyal agyonlőtte feleségét, majd önmagát.

A családi dráma oka a nyomor. A nyugalmazott tábornoknak nagyon sok adóssága volt és ezért menekült a halálba.

Szovjet-kémszervezetet leplezett le a sziguranca

18 letartóztatás

Konstancából jelentik. A sziguranca nagyszabású kémkedést leplezett le. Megállapították, hogy egy nő, aki Moszkvában a kémiskolát végezte, az odeszai kémközpontból Romániába szökött át és itt néhány hét alatt hatalmas kémszervezetet épített ki.

Különösen a kikötővárosban és a hadi tengerészet körül működtek a kémek.

— akik közül eddig 18-at tartóztattak le. A kihallgatások most folynak és a nyomozás tovább folytatják, mert azt hiszik, hogy még újabb szenzációs letartóztatások várhatók. Az állambiztonsági hivatal a nyomozás érdekében a letartóztatottak neveit nem közölte a nyilvánossággal.

Felakasztotta magát egy tasnádi iparos

Felcsége után ment a halálba

Tasnádról jelentik. Megdöbbentő módon vetett véget életének Mogyoróssy Albert 72 éves tasnádi timár, akit lakásán hozzátartozói felakasztva találtak meg. Az idős timár szeptember hónapban vesztette el a feleségét és azóta buskomorságban szenvedett. Hozzátartozói előtt többször kijelentette, hogy felesége elvesztését nem tudja elviselni. Mogyoróssy

Albert felségének az eltemetése óta két ízben kísérelt meg öngyilkosságot, de mindkét esetben hozzátartozói még idejekorán megakadályozták végzetes tettének elkövetésében. Az öngyilkosságról jelentést tettek az ügyészségen, ahol megadták a temetési engedélyt.

Puska poros a hangulat Itália és Jugoszlávia között

Mussolini kardcsörtető beszédet mondott az olasz műemlékek elpusztítása miatt

Rómából jelentik. Az olasz ifjúság nagy tüntetést rendezett kedden a jugoszlávoknak a dalmát vidéken elkövetett olasz ellenes tüntetése és műemlék rombolása miatt. Az olasz ifjúság a jugoszláv követtség palotájára kitűzte az olasz zászlót és a rendőrségnek kellett beavatkoznia a rend helyreállítása végett.

Olaszország diplomáciai lépést tett Belgrádban a dalmáciai olasz ellenes demonstráció és emlékrombolás miatt. Az olasz lapok élénk kifakadásokkal emlékeztetnek meg a jugoszlávok cselekedeteiről. Részletesen megírják, hogy Trauban miképpen pusztították el a márvány oroszlanokat, továbbá foglalkoznak azzal, hogy Velben üldözik az olasz lakosságot.

Rieci szenátor barbár gesztusnak minősíti.

tette a szenátusban azt, hogy a jugoszlávok az olasz zseninek az alkotását megsemmisítették. Mussolini is felszólalt és hosszasan beszélt a Trauban és Velben lejátszódott eseményekről. Megállapította, hogy az elkövetett tettek nem egyes lelkes egyének cselekedetei voltak, hanem egy olaszellenes rendszer vezetőinek manőverei. Konstatálja, hogy az olasz kormány diplomáciai lépésének megfelelő és nagyszabású kísérelése a szenátus elítélő állásfoglalása is a fasiszta ifjúság tüntetése.

— Csak alacsony színvonalú és kulturájú emberek felfogásában élhet az a tudat, hogy az emlékek elpusztításával a történelmi eseményt megsemmisíthetik.

Az olasz szenátus a dalmát olaszokat biztosította az anvaország szolidaritásáról.

Mexikó kilépett a Népszövetségből

Büdzsége nem bírja el a genfi luxust

(Genf.) Mexikó kormánya igen érdekes átiratot intézett a Népszövetség főtitkári hivatalához. Ebben az átiratban Mexikó kormánya jelenti, hogy kilép a Népszövetség kebeléből. Mexikói kormány kilépését azzal indokolja,

hogy a népszövetségi tagság olyan nagy költségekkel jár, amit Mexikó állami költségvetése nem bír el. Mexikóban ugylátszik rájöttek arra, hogy mi az, amikor valaki vedrel hord vizet a Dunába.

Utasítást adott dr Muresan pénzügyigazgató a kamatterhek levonására

Közlöttük, hogy Hegedüs Nándor és Popa Tivadar képviselők fontos értesítését, amelyet a pénzügyminiszteriumban szereztek az ingatlan adó kivetésével kapcsolatban. Ezek szerint az adókivetéseknel az adózó javára figyelembe kell venni az ingatlanon levő kölcsön kamatait, ha az adóst a hitelező ezzel a kamattal megterhelte bárha a kamat tényleg nem is lett kifizetve.

Ennek a közlésnek az alapján Hegedüs Nándor képviselő és Toperczer Tibor, a Bihar megyei mezőgazdasági szindikátus vezőségi tagja felkeresték dr Muresan Demeter pénzügyigazgatót azzal a kérelemmel, hogy az adókivétési bizottságot ebben az értelemben utasításokkal lássa el. A pénzügyigazgató elismerte a rendelkezés fennállását és ígéretet tett, hogy az összes adókivétő bizottságokat amelyek december 13-án meggyeszer megkezdik működésüket, utasítja a kamatterhek levonására az ingatlanok adójából. Az adónak a kivétő bizottság előtt fel kell mutatnia a telekkönyvi kivonatát és a tőketartozás és a kamatmegterhelés igazolását, amit részére a hitelező bizonyít. Aki a benyújtott adóvallomásban elmulasztotta a tartozás bevallását, az eszik ettől a kedvezménytől.

Elhalasztották pár nappal a kisanant konferenciát

Belgrádból jelelik. A kisanant december 16-ra kitűzött értekezletét pár nappal elhalasztották. Benes csehszlovák külügyminiszter egyelőre nem tud elindulni Genéből a leszerelési konferenciára irányuló előkészületek miatt. Titulescut halaszthatatlan politikai ügyek Bukarestbe tartják vissza. A kisanant külügyminisztereinek összejövetele valószínűleg december 18-án lesz. lehetséges azonban, hogy csak később ülnek össze a miniszterek. A konferencia hivatalos értesítés szerint csak egy napig fog tartani.

Ujabb rendelkezések az import kontingentálásáról

A Kereskedelmi és Iparkamara titkári hivatala felhívja az érdekeltek figyelmét, hogy a miniszterium megengedte, hogy a külföldről 1932 december 9-ig bezárólag Romániába feladott áruk a címzetteknek behozatali engedély nélkül kiszolgáltatassanak.

A kontingentálás alá eső és az ipari vállalatoknak 1933 február 1-ig feltétlenül szükséges nyersanyagok, valamint a kereskedők ugyanezen időszakra szükséges árumennyiségek behozatala iránt mindaddig, míg a kontingens szétosztó speciális bizottságok megalakulnak, a kérvények az illetékes Kereskedelmi és Iparkamarák útján s ezen kamarák véleményező javaslatával ellátva a kereskedelemügyi miniszteriumhoz nyújtandók be, amely azokat döntés végett a kontingentálási legfőbb bizottság elé terjesztik. Az így engedélyezett mennyiségek az illető cég részére a jövő év első negyedére megállapítandó kontingensből levonandók.

A kamara titkári hivatala felhívja mindazokat, akiknek ilyen természetű megrendelt áruik vannak, hogy részletes felvilágosítás céljából a kamara titkári hivatalánál mielőbb jelentkezzenek.

Ezzel kapcsolatosan közli még a Kereskedelmi és Iparkamara, hogy a kereskedelmi miniszter a kontingentálás alá eső áruk bevallásának 1932 december 14-én lejárt határidejét kivételesen és utoljára ez évi december 19-ig bezárólag meghosszabbította.

Letartóztatták az összes margittai kommunista jelölteket és autóbusszon hozták be őket Nagyváradra

Tegnap számunkban számoltunk be a margittai községi választás eredményéről. A választásnak nem várt epilógusa támadt. — Tegnap délelőtt ugyanis Margittáról bekisértek Nagyváradra a Dolgozók Blokkjának az összes jelöltjeit, számszerint tizenhat embert, azokat is, akiket beválasztottak a tanácsba.

Nem lehet tudni, hogy az őrizetbe vétel kinek a rendelete és milyen indokból történt. A letartóztatott jelölteket zárt autóbusszban hozták be Nagyváradra egy magas-

rangu csendőrtiszt felügyelete alatt. A letartóztatottakat a nagyvárad rendőrség fogdájában helyezték el.

A letartóztatottak névsora a következő: Kertész Samu, Leichtmann Dezső, Koncz Imre, Petvai Sámuel, Nagy Illés, Herbák István, Szűcs Ferenc, Szűcs Imre, Weisz Tóth Imre, Tóth Ferenc és mások.

Lemondott a belga kormány

Brüsszelből jelentik. A belga kormány kedden lemondott. Egyben az amerikai adósság fizetése tekintetében azt a határozatot hozta a belga parlament, hogy a decemberi esedékességet nem teljesíti. A külügyminiszter erről még kedden értesítette Belgium amerikai követét.

Hirek a nagyvilágból

* A GYERMEKBARÁT INGYEN-EBÉDJEI MÁR MECKEZDÖDTEK. Mint-hogy számtalan személyes és hírlapi kérés dacára igen kevés család jelentkezett, míg az egyet pénze tart, a népkonyhán kapnak a szegény iskolás gyermekek ékezt. Most írják össze az egyet buzgó hölgyei a cipősegítésre szoruló szegény iskolásokat. Ezer pár cipőre volna szükség, de az egyet nem rendelkezik pénzzel. A várostól már második éve nem kapott segínyt, a bankpénzeket is igen nehezen, szinte cseppenként adják ki. Akik eddig még nem adtak ebédet, legalább váltsák meg azt, mert különben a gyermekek éhesen maradnak.

* DR CRISAN GYÖRGY, ERDÉLYI MINISZTER NAGYVÁRADON. Szombaton este Nagyváradra érkezik dr Crisan György, erdélyi miniszter. A miniszter vasárnap részt vesz az új nagyszalontai görög keleti templom felavatásán, este pedig visszatér Bukarestbe.

* FELAKASZTOTTA MAGAT, MERI ELÉVÜLT A SORSJEGYE. Berlinből jelentik. Lipcsében egy munkás régi holmijai között ráakadt egy sorsjegyre, amelyről kiderült, hogy 25 évvel ezelőtt 25 ezer márkával kihúzták. A sorsjegyet már nem lehetett értékesíteni, mert a nyeremény azóta elévült. A munkás a nagy öröm után csalódásában felakasztotta magát.

* CHANUKA ÜNNEPÉLY. Közeledik a Chanuka örömnépe a zsidó vallásu tradícióban felnevelkedett minden idők gyermekének. Mennyire várva várt ünnepe az árva gyermekeknek, kiknek az első Chanuka-gyertya meggyújtása ünnepi terített asztalt sok édességet, inyes falatokat jelent azon jótékony hölgyek jóvoltából, akik szívükön viselik az árvák jólétét. Öröm annak is, aki gyönyörködhetik az árváknak a boldogság piriában uszó arcában Chanuka ünnepélyén, mi ezidén folyó hó 25-én d. u. fél 5 órakor lesz megtartva a neolog izr. hitközségnek Pável ucca 20 szám alatti fiúarvaházában, ahova az árváknak minden pártiogóját és jóakaróját ezuton hívja meg, teljes tisztelettel a vezetőség.

MONDOK VALAMIT

Husz gyermeket ruház fel a Kiss Dávid asztaltársaság

Nem volt nehéz feladat a 20 apróságot a periferiáról összeszedni. Tíz-szer ennyi is könnyen előkerült volna. S milyen megható képet fest az ilyen beajánlást követő kivizsgálás.

A most felruházás alá kerülő gyermekek mind iskolába járók s 7—11 évesek. Vegyesen fiúk és lányok, akik valamennyien ruhát, cipőt, kabátot, harisnyát kapnak a karácsonyra. Kitűnő anyagból, mérték után gondosan elkészített ruházatot kapnak az apróságok úgy hogy évekig is eltartanak a ruhácskák, cipőcskék.

E derék emberek nemes cselekedete valóban dicsérett érdemel s kár, hogy díszkréciójuk nem engedi meg nevük felsorolását. Valamennyien kispolgárok, akik között ott ül a lateiner, a kisiparos, a kistisztviselő felekezeti különbség nélkül s milyen jellemző elfogulatlanságukra, hogy ezidén is az asztaltársaság egyik román tagja egy zsidó gyermeket, míg a zsidó vallásu tag kersztényt ajánlott felruházására, amaz a zsidó, ez pedig a keresztyen gyerek szomszédságában lakván, látva közvetlenebbül nyomorúságát.

Vasárnap délután 5 órakor a szent karácsonyfa gyertyácskái mellett lesz a felruházási ünnepély, amikor is az apróságok párolgó kávé és kalácsot kapnak a derék fogadóné jóvoltából. Szívesen látják a közönséget is ezen szívetgyönyörködtető ünnepségen, hát még ha szeretetsomagjaikkal fokozzák az apróságok örömet, ez minő pompás cselekedet volna.

Hiába keresed nyájas olvasó a sorok végén Kiss Dávid bátyánk nevét. Ő jó ideje hallgat. Nem mondhatom el azt — ugymond amit lelkem sugall, a szívem diktál, a szerkesztő megcenzurázza az írásomat, hát inkább nem írok. Egyébként megnyugtathatom a Nagyvárad Friss Újság olvasóit, hogy az öreg ur kitűnő egészségnek örvend s 87 éves korát meghazudtoló frissességgel a minap még táncolt is, nem ugyan bigint, még csak nem is rumbát, hanem csárdást egy igen bájos menyecskével, még pedig jótékony cél érdekében. Erről akarok néhány szót közölni.

Nem ugyan a csárdásról, de a Kiss Dávid nevét viselő jótékony asztaltársaságról, amely az idők befolyása miatt fuzionált a Fábián József elnöksége alatt álló szerdai asztaltársasággal (akárcsak a Ganz a Danubiussal, vagy hogy közelebb maradjunk, a Bihoreana a Victoriával) amely együttes asztaltársaság a boldogult Karácsonyi Mócsi korcsmájában székel a Timár uccában a nemzeti hid mellett s amely asztaltársaság most vasárnap délután 20 apró gyermeket öltöztet jó meleg téli ruhába.

Husz sáppadt arccskára varázsol mosolygó rózsát az alig 35—40 főnyi asztaltársaság.

**Veszek
ócska ólmot**

Cim a kiadóban

Oktalannak és hálátlannak minősíti az amerikai közvélemény Franciaország magatartását

Párisból jelentik. Lebrun francia köztársasági elnök szerdán megkezdte az audienciákat a kormányválság megoldása ügyében. A kihallgatások azonban semmiféle eredményt nem hoztak. Tegnap folytatta a politikusok meghallgatását.

Leon Blum, a szocialisták vezére kijelentette, hogy a válság megoldása érdekében az elnöknek érintkezésbe kell lépni azoknak a pártoknak a vezéreivel, amely pártok többségben vannak a kamarában.

A szocialisták — a kiszivárgott hírek szerint — tartózkodni fognak a koncentrációtól való részvételtől.

Herriot, a lemondott miniszterelnök közölte Stimson, amerikai államtitkárral, hogy az ügyek vezetésére kapott csak megbízást és így az ő kormánya már nem tárgyalhat a háborús adósságok tárgyában az Egyesült Államokkal.

A kormánykrizisből való kibontakozás szempontjából előtérbe került Herriot személye is, mert hiszen a leszavazás nem eltűnt irányult. A vele kapcsolatos megoldás azonban nehézségekbe ütközik, mert Herriot megbuktatása nem egységes többség fellépésének az eredménye, hanem a jobboldalnak a szocialistákkal való alkalmi szövetsége idézte elő a válságot. — Kialakult az a felfogás, hogy az új kormány csak olyan többségre támaszkodhat, mint amilyen Herriot kabinetjét támogatta. A kormányelnöki megbízást a legújabb párisi hírek szerint esetleg Daladere, vagy Paul Boncour fogja megkapni.

Washingtonból jelentik. Oriási megdöbbenést keltett az amerikai kormányban és a politikai körökben a decemberi esedékesseg fizetését elutasító francia határozat. Egyelőre most a hivatalos értesítést várják Párisból. A newyorki tőzsdén a döntés híre lánghulást okozott. Kongresszusi körök véleménye az, hogy Franciaország cselekedete oktalan és hálátlan. Utálnak arra, hogy Franciaország és Belgium teljesen elszigetelődik és megnyugtatóképpen megemlítik, hogy az európai háborús adósság 45 százaléka befolyik.

Washingtonból jelentik. A háborús adósságok decemberi részlete fizetésének határideje ma jött le. Olaszország a tartozásokat már kifizette, Anglia, Csehszlovákia és Lettország értesítették az amerikai kormányt, hogy az esedékes részleteket ma fizetik ki aranyban. Csak Franciaország és Belgium tagadta meg a decemberi esedékesseg kiegyenlítését.

Párisból jelentik. Nem tisztázódott még a francia helpolitikai helyzet. Szó szó esik a szocialisták és radikálisok kartelljéről a kormányalakítással kapcsolatban, mások a koncentrációs kormányt hirdetik. Nincs kizárva, hogy Herriotnak Herriot lesz az utóda, bár nem valószínű, hogy Herriot újra vállalja a megbízatást. A francia sajtó egyhangúan arról ír, hogy a kormányválságot nem lehet soká húzni, mert különben januárban költségvetés előirányzat nélkül marad az ország.

Amikor a követségekre menekülnek az üldözöttek

Hogyan lehet idegenben elkerülni a hatósági üldözést

Pár héttel ezelőtt egy osztrák állampolgárt akartak Belgrádból eltoloncolni, ennek azonban sikerült az osztrák követség épületébe menekülni és némi vitatkozás után elérte azt, hogy egy hónapi haladékot adtak arra, hogy elhagyja Jugoszláviát.

Ez nem az első eset, hogy a követségekre menekül idegen ember, aki a maga országának a védelmét szerzi meg a vendégállam hatóságával szemben, legtöbbször az utolsó pillanatban. Áprilisban egy orosz agitátor, akit a párisi rendőrség le akart tartóztatni, az üldöző detektívek elől a párisi szovjetkövetségre menekült.

Azóta sem látta senki és a párisi rendőrségnek az a véleménye, hogy még ma is ott ül a követségen.

és várja az alkalmas pillanatot, amikor megszökhetik a detektívek elől, akik természetesen állandóan figyelik a követségeket.

Hasonló eset játszódott le, csak sokkal komikusabb formában Budapesten ennek az esztendőnek februárjában. Egy román állampolgárt kísérték a pályaudvarra, akit a detektívek el akartak toloncolni. A budapesti román követség palotája előtt azonban a tolonc beugrott a kapun és a detektívek már nem mehettek utána. Pár napig őrizték a román követség kapuját s egyben várták azt, hogy a szökevény majd előjön és csak később derült ki, hogy egy hátsó kapun azonnal elhagyta a követség épületét és eltűnt a magyar főváros forgatagában.

A legfurcsább eset azonban 1913-ban történt Washingtonban. A washingtoni rendőrség 11 japán diákot, akiket azzal gyanúsítottak,

Japán javára kémkednek, le akart tartóztatni.

A diákok a japán követségre menekültek, de a rendőrök még a követség épületébe is benyomultak, hogy elfogják őket és csak a japán nagykövet erőfeszítései hatására vonultak vissza.

A japán diákok valószínűleg fogságba kerültek a nagykövetség palotájában, mert állandóan detektívek cirkáltak a palota körül, akik el akarták őket fogni. Már hónapokig húzódott ez a história, amikor egy nagy japán küldöttség érkezett Amerikába, amely végig járta az amerikai egyetemeket tanulmányozás céljából s végül eljutott Washingtonba is, hogy az elnöknel tisztelegjen. Ez a hivatalos deputáció a japán nagykövetség szállítását meg és onnan indult a tisztelegő audienciára. A japán nagykövetséget őrző detektívek természetesen nem tudták megállapítani, hogy melyik diák tartozik a deputációhoz és melyik diák került ki a szökevények közül, különben sem lehetett volna nemzetközi botrány nélkül az elnöknel tisztelegő küldöttség tagjaiból kiválogatni az üldözötteket és így az

elnöki audiencián részt vehettek azok a diákok is, akiket már hónapok óta üldözött az amerikai rendőrség, amelynek fogcsikorgatva, tehetetlenül kellett nézni, amint végül a diákküldöttséggel az üldözött 11 diák is elhagyta Amerikát.

Az utlevele valamennyinek rendben volt, a japán nagykövetség igazolta, hogy valamennyi tagja a hivatalos diákküldöttségnek és az amerikai rendőrség nem tehetett ellenük semmit.

Dr Lévai Béla halála

Egy kedves, jó ember, akit mindenki szeretett és becsült, egy csupa szíve ember, aki mindig csak embertársaiért dolgozott és fáradt: dr Lévai Béla ügyvéd meghalt. Fia, talon, 45 éves korában végzett vele a gyilkos kór, amely egy év előtt támadta meg a különben erős fizikumú, egészséges ember szervezetét és sorvasztotta. Hozzá tartozói mindent elkövettek, hogy megmentse, de nem sikerült, a szívbjaj egyre hatalmasabban lépett fel és szegény, jó dr Lévai Béla szerdán este kisenvedett.

A halálhír nem jött egészen váratlanul mert az orvosok megállapították, hogy a betegség végzetes. Mégis mindenkit, aki őt ismerte, lesújt a tudat, hogy dr Lévai Bélát el kellett veszítenie a társadalomnak, családjának, jó barátainak. Közvetlen, kedélyes modora, egészséges humora, szívósága, nagy népszerűséget szereztek neki minden körben.

Dr Lévai Béla halálát özvegyén kívül fivére, nővére és nagykiterjedésű rokonság, közöttük Löfkovics Albert bécsi bankigazgató, mint nagybátyja, gyászolják. A temetés ma, pénteken d. e. fél 12 órakor lesz a Bulv. Reg. Ferdinand 26 számú házban levő lakásról a velencei ort. izr. temetőbe.

TRÉFÁK

— Mond kis feleségem, miért keltezted a levelet a hónap 10-ről, amikor csak 5-ike van?

— Azt gondoltam, téged foglak megkérni, hogy dobd be a levélszekrénybe!

— Csodálkozom Lili, hogy édesanyád beleegyezett a házasságodba. Hiszen annyiszor mondta, hogy ki nem állhatja Bélát.

— Éppen ezért egyezett bele. Mindenáron ő akar a Béla anyósa lenni.

— Dolfikám, mivel ajándékozzalak meg a születésnapodra?

— Az Isten szerelméért — semmiivel. Még ma is fizetem a részleteket a legutóbbi ajándékom után.

— Te aztán illetlen leány vagy, Bettő! — szól rá a mama a kisleányra. — Nem szégyeled magad, ilyen csúnyán enni? Az volna a leghelyesebb, ha nyomban elzavarnalak mindaddig, amíg jó modort nem tanultál.

— El okarsz zavarni mama? — feleli a leánya. — Hát itthon nem tanulhatom meg a jó modort?

— Mibe kerül ez a ruhafogas?

— Negyven lejbe.

— Valami olcsóbb nincsen?

— Ha talán egy szeget parancsolna....

Az író rátámad a kritikusra:

— Nem értem, hogyan kritizálhatta le a legutóbbi könyvemet, amikor Ön még soha életében nem írt könyvet?

— Ez igaz — hangzik az epés válasz, de tojást sem tojtam soha és mégis megmondom, hogy friss-e.

Terjessze

és olvassa Erdély
Biharmegye és Nagy-
várad legolcsóbb
napilapját, az

ERDELYI MAGYAR SÁGOT

Nicolaescu a bukaresti gyilkos bevallotta mindkét gyilkosságot

**- Mondottam a védőügyvédeknek, hogy 50 ezer lejért
elvállalja egy munkanélküli is a gyilkosságot -
mondotta az elvetemült ember**

(Bukarest). Nicolaescu ügyvéd tegnap este végre teljesen megőrt és bevallotta, hogy úgy feleségét Olimpiát, mint pedig ennek nagynénjét a dúsgazdag Boteanunét ölte meg. Bevallotta azt is, hogy a gyilkosságot előre megfontolt szándékkal követte el, s hogy már Olimpiával való házassága megkötésekor el volt lökélve a gyilkosságra. Vallomását azzal egészítette ki, hogy a bűntett megelőző este kérte meg hivatalosan litkos menyasszonya kezét s ez alkalommal éjjel egy óráig tartó vacsorán volt menyasszonya szüleinél.

— Miért tagadott eddig? — kérdi a vizsgálóbíró idegesen Nicolaescutól.

Mire az szemrebbenis nélkül feleli:

— Az ügyvédek adta azt a tanácsot, hogy körömszakadtáig tagadjak.

Az ügyvédeknek egyébként emlékeznie kell arra, hogy a gyilkosság után ezt mondtam neki: Mondja ügyvéd ur, nem volna sokkal egyszerűbb, ha valamelyik szerencsétlen munkanélkülinek odadobnánk vagy ötvenezret, hogy vállalja a gyilkosságot?

Ez a kijelentés élénk fényt vet a bestiális gyilkos erkölcsi érzékére.

Ujabb fordulat előtt a bihari vallásháborúság

A Tarnóczy esperes személye miatt kilépett ref. egyháztagok tiltakoznak az egyházadók kivételése ellen és külön iskolát követelnek maguknak

(Nagyvárad). A bihari református egyház kebelében dúló háborúság nem újkeletű. Tarnóczy Lajos esperes személyével a hívek sem voltak megelégedve és nemrégiben 262 egyháztag lépett ki az egyházból, akik részben az unitárius hitre tértek át, részben telekezetnélküliek lettek. Később a hívek egyrésze visszalépett, a túlnyomó többség azonban ma sem hajlandó Tarnóczy lekipasztorkodását elviselni. A napokban a kilépett egyháztagok a püspöki hivatal útján beadványt intéztek a presbitériumhoz. A beadványban bejelentik tiltakozásukat az ellen, hogy kilépésük ellenére Tarnóczy Lajos egyházi adót vetett ki rájuk. Bejelentik, hogy az egyházi adót megfizetni nem fogják, sőt az egyház vagyonából maguknak követelik a rájuk eső rész, külön iskolaépületet és a ref. temető használatát.

— Tarnóczy ur álarc alatt gyermekeket foszlott meg az anyanyelven való oktatástól — írja többek között a beadvány, amit a kilépett egyháztagok nevében Szőke Lajos írt alá. A presbiterium döntését egész Biharon nagy érdeklődés előzi meg.

rium döntését egész Biharon nagy érdeklődés előzi meg.

Soha többé nem harcolnak Franciaországért az amerikaiak

- mondotta Hoover elnök

Okölcsapásként hatott a washingtoni kormányra a franciák nemfizetése

Lengyelország is megtagadta a fizetést

Herriot visszautasította a kormányalakítási megbízást

(Páris.) A kormányelnökségre radikális politikust akar Lebrun elnök megnyerni és pedig olyat, aki a fizetések megtagadása mellett foglalt állást. A tegnapi nap folyamán, mint miniszterelnök-jelöltek kerültek forgalomba Chauvins, Caillaux és

A Petit Parisien azt írja, hogy a fizetések megtagadása okölcsapásként hatott Newyorkban.

Idézi a lap Hoover elnök nyilatkozatát, ahelyeztetve, hogy

soha többé nem fognak fegyvert az amerikaiak Franciaországért.

(Washington.) Hoover elnök a kongresszusához intézendő leiratában azt üzeni, hogy a háborús adósságok rendezésére egy 6 tagú bizottságot küldjenek ki, amelynek 3 demokrata és 3 republikánus tagja legyen. Ez a teljesítő országokkal szemben a legelőzékenyebben jár el, a fizetést megtagadó államokkal pedig szigorúan. Lengyelország tegnap bejelentette, hogy az esedékes 2 millió 300 ezer dollárt nem tudja kifizetni.

(Páris.) Lebrun elnök tegnap délelőtt megáldozta Herriot lemondott miniszterelnököt és felajánlotta neki a kormány megalakítását. Herriot a megbízást visszautasította. A francia szociáldemokrata párt tegnapi ülésén kimondta, hogy csak baloldali többségre támaszkodó kormányt támogat.

Baltával támadt Harry Piel filmszínészre egy nyomorgó örült

A híres színész leboxolta támadóját

(Berlin.) Harry Piel, az ismert filmszínész berlini villája előtt szerdán hajnalban izgalmas események játszódtak le. Egy nyilvánvalóan elmebeteg férfi ködöbásokkal beverte a filmszínész villájának több ablakát, majd baltát rántott elő a kabátja alól és neki ment Harry Piel luxusautójának, amely a villa előtt állott. A filmszínész, aki kiváló artista is, két

ugrással lent volt első emeleti ablakából a villa előtt, rávetette magát a baltás támadóra és jól irányzott boxsapással földreterítette.

A rendőrséget is értesítette, amely azután lefogta a támadót. Az illető eg 24 éves munkanélküli, aki már napok óta a legnagyobb nélkülözések között él és minden változtatás szerint megőrült.

LEGUJABB

Anglia tegnap kifizette adósságát

Csehszlovákia is fizet

(London.) Anglia az Angol Bank úján tegnap kifizette Amerikának esedékes adósságát. A Federal Reserve és a Moreau cég útján 29 és fél millió aranyfontot utalt át Amerikába. Az aranyat 12 részletben fogják Amerikába szállítani. A fizetés hírére a font árfolyama a newyorki tőzsdén emelkedett.

Prága. A cseh minisztertanács elhatározta, hogy nem követi Franciaország példáját és fizet Amerikának — állampapírban.

Szerelmi bánatában agyonlőtte magát egy cséffai lány

Cséffáról jelentik. Megrendítő tragédia játszódott le a cséffai járásban levő Inánd községben. A nagyváradi ügyészre érkezett telefonjelentés szerint Bajó Katalin, egy odaváló gazdálkodó lánya agyonlőtte magát.

Az öngyilkos lány bucsulevelet hagyott hátra, amelyben célzást tesz arra, hogy tettét reménytelen szerelem miatt követte el.

Karácsonyi előadás Tasnádon

A tasnádi ref. nőszövetség és ifjúsági egyesület karácsonyi másodnapján műkedvelő, teatériumi rendez. melyen Bányi Adorján 3 felvonásos színművét „Egy kis senki”-t mutatják be.

Páratlan érdeklődés az ünnepi tombola iránt

Soha nem tapasztalt érdeklődéssel kíséri az olvasóközönség minden rétege ünnepi tomboláinkat.

A karácsonyi lejárt tombola lapfejeit olyan tömegben küldik be kiadóhivatalunkba, hogy ezek feldolgozása teljesen leköti kiadóhivatalunkat. Egész nap a tombolajegyeket állítják ki az irodában. Az, hogy egy-egy lapszám hiányzik, ne tartson vissza senkit, mert kiadóhivatalunk készséggel elintézi a hiányokat és kiszolgáltatja a tombolajegyet. A karácsonyi tombola

lára e hó 22-ig lehet jelentkezni és 23-án megtartja a tombolát, amelyen 10 nyeremény sorsa dől el.

Most folyó újévi tombolánkon is minden vidékről készülnek résztvenni. Mint közöltük, ezúttal is 10 nyeremény lesz és a résztvevők a tombolajegy ellenében ingyen megkapják újévkor az Erdélyi Magyarság 1933. évi képes kalendáriumát. Aki 20 lapfejet összegyűjt és beszolgáltat, az igényt tarthat a tombolán való részvétel mellett az ingyen naptárra is

Agyonverték a kereskedőt, a feleségét pedig agyonlőtték

Borzalmas kettős rablógyilkosság egy alsófehérmegyei községben

(Gyulafehérvár). Borzalmas kettős gyilkosság történt az elmúlt éjjel. Alsófehér vármegyében Petreni községben, ahol egy rablóbanda meggyilkolta a falusi kereskedőt feleségével együtt és minden pénzüket, árujukat elvitte.

Draia Nicolae kereskedő, néhány nappal ezelőtt egy névtelen levelet kapott, amelyen felszólították, hogy két órán belül tegyen a falu végén levő olvasó fába százezer lejt.

A kereskedő természetesen nem sokat adott a levélre. Az este feleségét elhívták hazulról az egyik testvéréhez, aki hirtelen megbetegedett, úgyhogy a kereskedő egyedül maradt otthon. Éjjel 12 óra felé megjelentek Draia házában és a zajra a kereskedő is felfigyelt. Kiszállt az ágyból és az udvarra sietett, de amikor az ajtón kilépett volna, borzalmas vágás érte a fején, amelyet egy paltával ejtettek.

A banditák erre fogták a holttestet és hogy a gyanút egyelőre féltevezessék, köteleket kötöttek a nyakára, bevitték a házba és a mestergerendán levő szegre felkötötték.

A kereskedő felesége megmagyarázhatatlan nyugtalanságot érzett és éjfél után pár perccel hazasietett. Amint azonban kinyitotta az ajtót puska lövéssel fogadták és több golyótól találva holtan esett le a háza küszöbére.

Felfeszítették a butorokat, magukhoz vették az ott talált 50 ezer lei készpénzt és az üzletben található összes értékesebb árut.

Az éjeli őr is figyelmes lett időközben a dologra, a házhoz sietett de itt váratlan sorfűz fogadta. Ettől megijedve kiabálni kezdett, fellármázta a szomszédokat, akik üldözőbe vették a rablókat, azonban eredménytelenül.

Százharmincöt nagyváradi vasutas lett újból a nyelvvizsga áldozata

Még nem bocsájtották el őket, csak lefokozták

Néhány héttel ezelőtt — mint megírtuk, a nagyváradi állomáson dolgozó vasúti munkásokat újabb nyelvvizsga elé küldték. A nyelvvizsgát egy bukaresti inspektor végezte és előrelátható volt, hogy annak eredménye nem lesz kedvező a kisebbségi vasutasokra nézve. A napokban érkezett le a nagyváradi vasúti inspektorátusra a CFR vezérigazgatólag döntése.

135 magyar vasutast, akik a nyelvvizsgán elbuktak, megfosztották eddigi

beosztásuktól és mint ideiglenes segédmunkásokat (serviciu auxiliar) maradtak meg a vasut szolgálatában és 70 lej napidíjat kapnak.

Eddigi fizetésük havi 2500—4000 lej között mozgott. A vasutigazgatóság döntése azt jelenti, hogy minden szerzett jogukat (nyugdíj stb) elvesztik és minden pillanatban Damokles kardjaként függ fejük felett az elbocsátás réme.

Leszállították a kenyér árát Nagyváradon

A városi állandó választmány tegnap délután rendkívüli ülést tartott, amelynek egyetlen tárgya a kenyérárak revíziója volt. Dr. Pelle János jelentette, hogy a kiküldött bizottság mindegyik tagja megállapította, hogy a 11 lejben maximált kenyér 10 lejért viszont eladóknak 9 lejért árusítják a pékek. A barna kenyér 7.50-ért kapható, de ez a fajta kenyér élvezhetetlen.

Dr. Böszörményi Emil is hasonló megállapítást tett és a 6 lejben maximált kenyér 5 lejért árusítják. Dr. Soos János szerint

az egyik pék kijelentette, hogy árpa- roz- és búzaliszkeverékből 5 lejes áron tud népkenyérrel előállítani. Tanulmányozni kellene ezt a kenyértípust is.

Dr. Fried János hozzászólása után a kenyér árát 11 lejről 10 lejre szállították le.

A másodrendű kenyér ára 7.50 lej marad. A integrális liszt ára 8.75 kereskedőnél 9 lej.

Dr. Böszörményi Emil a 10 lejes ár ellen szavazott és felelősségét is fenntartotta, Dr. Pelle János azonban visszavonta felelősségét. Újólág elhatározták, hogy megkeresik a többi városokat, hogy a kormánytól egyen-

telőleg kérjék ez integrális kenyér rendszerének megszüntetését.

A husarak megállapítása végett keddi összehívják az írvizsgáló bizottságot.

RADIOMŰSOR

PENTEK

Bukarest. 12 Gramofon. 13 Gramofon. 11 Rádiózenekar. 18.25 Rádiózenekar. 19.40 Gramofon. 20 Filmharmónikusok szimfonikus hangversenye. 21.15 Szimfonikus hangverseny.

Budapest. 9.15 Az Országos Postászenekar hangversenye. Kar y: ifj. Roubal Vilmos, Közben 9.30 Hírek. 11.10 Vizállásjelentés. 12 Déliharangszó. Időjárásjelentés. 12.05 Gramofonhangverseny. 12.25 Hírek. 13 Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 13.15 Népiskolai testnevelési tanfolyam a Testnevelési Főiskoláról. 14.45 Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 15.30 A rádió diáktévéje. 16 Az olaszok Petőljé. Almásy Alice felolvasása. 16.45 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 17 A játékonyság művészete. Perlaky Lajos előadása. 17.30 A Mándits jazz zenekar hangversenye a New York kávéházban. Vajda Károly énekszámaival. 18.50 Gyorsíró tanfolyam. Szlabey Géza. 19.20 A rádió külügyi negyedórása. 19.40 Beethoven emlékezete. Elmondja: Papp Viktor. 20 Beethoven-est. A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Karagy: Dohnányi Ernő dr 21.20 Pontos időjelzés, hírek. Majd Csorba Gyula cigányzenekarának hangversenye. 22.10 Időjárásjelentés. 22.30 Mozart szonáták. Előadja: Krips József zongora és Hubay Jenő hegedű. 22.30 Csorba Gyula és cigányzenekarának hangverseny.

SZOMBAT

BUDAPEST. 9.15 Hangverseny Közműködik. Szekeres Ida ének. Galella Ferenc ének és Sárvári János fúvós Zongorán kíséri. Polgár Tibor. 9.30 Hírek. 11.10 Vizállásjelentés. 12 Déli harangszó. Időjárásjelentés. 12.05 Virányi László szalonzenekarának hangversenye. 12.25 Hírek. 13 Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.45 Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 16 A Rádió Elei gyermekjátékszórása. Harsányi Gizi előadása. 16.45 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 17 Uray Margit magyar nótákat zongorázik. 17.30 Mit üzen a rádió. 18.10 Magyar nóták. Magyar Imre és Zách István szerzeményei. Előadja Sándor Mária és Palló Imre. Kísér. Magyar Imre cigányzenekara. 19.20 Carmen hezájában. Kristóf Károly előadása gramofonlemezekkel. 20 A Budapesti Koncert Szalon zenekar hangversenye. 21 Szabó Margit és Somlay Arthur előadóertje. 22 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majda Kaimár Tibor zenekarának és Rigó Jancsi cigányzenekarának hangversenye.

Apróhirdetések

CIPESZ tanulót elátással, vidékről is felveszek. Ozsváth, Szent László tér 10.

GYAKORLATI fiatal leány üzletben szerény fizetéssel állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 790

ÜGYES takarítónő felvétetik Orient szállodában.

KERESEK üzlettem vezetésére komolyabb magános asszonyt óvadékkal. Fizetés havi 2000 lej, szoba konyha lakás világítással. Helyben ajánlatot „Szálloda” jelígre a kiadóba. 792

KARÁCSONYI ajándékol olcsón szép új kerékpár, használt, de nagyon jó gyermek-kocsik és varrógépek kaphatók, Zöldfa-uccán a patika mellett.

GYERMEKSZERETŐ szobalányt azonnalra keresek. Silbermanné, Vámbáz-ucca 39.

Felolós szerkesztő:

Dr Zoltán Jenő

PASZTOR NYOMDA ORADEA